

Nr 435.

Av herr **Månsson m. fl.**, om ändrad lydelse av §§ 90 och 107
regeringsformen.

En av regeringsformens paragrafer erbjuder i gängse praxis det egen-
domliga förhållandet, att den till sin ena och större del tillämpas på ett sätt
men till sin andra och mindre del på ett annat sätt. Det gäller § 90,
vilken förbjuder riksdagen att i annat fall eller på annat sätt än grund-
lagarna bokstavligen föreskriva, upptaga till kamrarnas eller utskottens
överläggningar och prövning »frågor om ämbets- och tjänstemäns till- och
avsättande, regerings- och domaremakternas beslut, resolutioner och utslag,
enskilda medborgares och korporationers förhållanden, eller verkställigheten
av någon lag, författning eller inrättning».

Såvitt denna § rör domaremakten, har den tillämpats med en pedan-
tisk stränghet, som på senare tid till och med tycks ha ytterligare skärpts.
Man hindrar ej blott kamrarna och utskotten att fatta beslut, göra utta-
landen eller anställa diskussioner om domaremakternas här ifrågavarande
åtgärder. Man tillåter ej ens att sådana åtgärder i motiveringar till moti-
oner eller under kamrarnas och utskottens överläggningar nämnas. Det
är emellertid otvivelaktigt, att en dylik praxis icke överensstämmer med
grundlagstiftarnas mening. Också har denna praxis visat sig fullständigt
omöjlig att upprätthålla i fråga om regeringsmaktens åtgärder och enskilda
korporationers förhållanden. Men det är i själva verket lika absurt att
upprätthålla den i fråga om domaremakten.

Det är ju redan högst påfallande och för riksdagen rent av ned-
sättande, att yttranderätten i dess debatter är mer inskränkt än i den all-
männa diskussionen, där den dock sannerligen är allt annat än överdrivet
vidsträckt. Vidare hindrar en sådan bestämmelse rent av riksdagen att
utöva sitt grundlagsstadgade kall. Riksdagen är ju enligt grundlagsmoti-
veringens ord av 1809 vår speciellt lagstiftande makt, och praktiskt taget
har den blivit i allt högre grad och på ett allt vidsträcktare fält avgörande
i fråga om lagstiftningen; men hur skall man kunna åstadkomma lagar,

som verka nyttigt och gott, om man ej ens får yttra sig om, hur de tillämpas? Lagstiftningens värde avhänger ju dock först och sist av lagskipningen. Därtill kommer, att riksdagen på detta sätt göres försvarslös mot varje försök av domstolarna att genom en lagtolkning, som ingriper på lagstiftningens område, eller genom dömande utan lag inkräkta på riksdagens grundlagsenliga rätt. Vi hänvisa i detta avseende till motiveringen för vår motion om inrättande av en landsrätt. Hur omöjlig nuvarande riksdagspraxis i själva verket är, framgår väl bäst därav, att den visat sig ej ens kunna iakttagas i yttranden från regeringsbänken, där man givetvis får antagas vara ytterst ivrig att strängt hävda grundlagens bud ej blott mot andra utan ock mot sig själv.

Påkallad är ock en ändring av §:n ur den synpunkten, att den ej längre i fråga om regeringsmaktens åtgärder och enskilda korporationers förhållande bör tillåtas ens giva skenet av en praxis i strid mot grundlagarnas bud om deras bokstavliga tillämpning. Vi ha likväl i vårt förslag om ändrad formulering velat framgå med varsamhet. Vi finna det framgå av våra grundlagars i och för sig riktiga princip om statsmaktens delning, att ej domaremaktens åtgärder eller andra i paragrafen omnämnda frågor bliva föremål för något *beslut* inom riksdagen. Men vi hävda bestämt, att hithörande frågor ej må vara uteslutna från riksdagens och dess underavdelningars överläggningar och det till den grad, att de ej ens få omnämnas under debatten.

Vi föreslå alltså,

att riksdagen måtte som vilande antaga de grundlagsändringarna

att regeringsformens § 90 må erhålla följande lydelse:

»Till föremål för riksdagens, dess kamrars eller utskotts beslut må icke, utan något annat fall eller på något annat sätt, än grundlagarna bokstavligen föreskriva, göras frågor om ämbets- och tjänstemäns till- och avsättande, regerings- och domaremakternas beslut, resolutioner och utslag, enskilda medborgares och korporationers förhållanden, eller verkställigheten av någon lag, författning eller inrättning.»

samt att regeringsformens § 107 må erhålla följande lydelse:

»Skulle konstitutionsutskottet — — — — —
— — — blivit gjord. (Nuvarande lydelse.)

Frågor uti detta ämne kunna uti riksdagens kamrar väckas och av andra riksdagens utskott än konstitutionsutskottet hos kamrarna andragas, men icke av riksdagen avgöras, förrän sistnämnda utskott däröver blivit hört. Under riksdagens överläggningar därom kunna icke konungens beslut uti mål, som röra enskilda personers eller korporationers rättigheter och angelägenheter, göras till föremål för något beslut av riksdagen.

Allt vad riksdagen — — — — —
— — — — — ämbetsbefattning tillkommer. (Nuvarande lydelse.)

Stockholm den 28 april 1917.

<i>Fabian Månsson</i>	<i>Ivar Vennerström</i>	<i>K. Lundberg</i>
<i>Christian Ericson</i>	<i>K. W. Skareen</i>	<i>Rikard Eronn</i>
<i>Ernst Hage</i>	<i>J. Björling</i>	<i>J. Henry Erikson</i>
<i>C. O. Johansson</i>	<i>Thure Widlund</i>	

